

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Kommunernas kompetensbehov
för handläggning av
byggfrågor i plan- och bygglagstiftningen

Lars Brask och Stig Åkerman

Uppdraget

- Kartlägga
  - *vilken kompetens som är önskvärd för att handlägga byggfrågor i plan- och bygglagstiftningen i kommunerna*
- Sammanställa
  - *vilka utbildningsplatser som finns för att försörja behovet av kompetens inom området*
- Bedöma
  - *hur framtida behov av kompetens kan mötas*

Avgränsningar och tolkningar

- Byggfrågor (*8 – 12 kap PBL och 3 – 9 kap PBF*)
  - Lov och förhandsbesked
  - Byggprocessen
  - Tillsyn
  - Information
- Kompetens
  - Utbildning
  - Färdighet

Varför regeringsuppdrag?

- Kommunerna behöver anställa över 200 bygglovgranskare, byggnads- och VVS-inspektörer
- 90 procent av kommunerna har problem att rekrytera kompetent personal
- Minska hinder för byggande

Orsaker till personalbrist och rekryteringsproblem

- Gammal ”ryggsäck”
- Stora pensionsavgångar
- Ny mer resurskrävande PBL
- Kommuner har svårt att konkurrera med andra arbetsgivare
- För få utbildningsplatser
- Komplex lagstiftning och svår myndighetsroll i politisk miljö
- Politisk ovilja att anställa

Konsekvenser av personalbristen?

- Risk för
  - Förseningar och väntetider
  - ineffektiva processer
  - mindre tillsyn
  - sämre kvalitet i det som byggs
- Stressig arbetsmiljö

Kompetensbehov enligt PBL

- Kompetens- och resurskrav i PBL
  - Minst en person med arkitektutbildning
  - I övrigt tillgång till personal i den omfattning och med den kompetens **som behövs**
- Behovet beror på arbetsuppgifterna i PBL och PBF – kunskap om
  - PBL-systemet och den offentlighetsrättsliga plan- och byggprocessen,
  - Byggnads- och installationsteknik, tillsynsmetodik, arkitektur och utformningsfrågor

Färdigheter som underlättar

- Förmåga att utforma skrivelser, förelägganden och beslut
- Pedagogisk förmåga
- Servicekänsla
- Förståelse för myndighetsrollen
- Förmåga att anpassa insatser till behoven i enskilt fall
- Förmåga att dra nytta av tidigare erfarenheter
- Förmåga att arbeta i grupp

Hur ser det ut i praktiken?

- Det upplevda kompetensbehovet varierar
  - Alla har inte samma bild av vad BN ska göra
- Förväntad nivå på BN:s arbete är otydligt reglerad
  - Bedöma tekniska lösningar – hur ingående?
  - Arbetsplatsbesök – titta på vad?
  - Tillsyn – vilken omfattning och hur ingående?

Hur ser det ut i praktiken?

Samma PBL men stor skillnad i olika BN:s förutsättningar och arbetssätt

- I små kommuner har BN oftare
  - begränsade resurser
  - svårt att ha tillgång till bred teknisk, antikvarisk och juridisk kompetens
  - närmre relationer med ”byggare” och byggherrar
  - tyngdpunkt på mindre ärenden
- BN gör ofta mer ingående bedömningar på de områden som BN har specialkompetens

Faktorer som leder till nivåskillnad i tillämpningen av PBL

- **PBL** - vad **ska** BN göra?
- **Kompetens** - vad **kan** BN göra?
- **Resurser** - vad **hinner** BN göra?
- **Politisk styrning** - vad **får** BN göra?
- **Egen vilja** – vad **vill** BN göra?

Utbildningsplatser

Universitet och högskolor

- Byggnadsingenjör
- Arkitekt
- KTH (7,5 hp) och Gävle (ett år)
- Enstaka kurser

Yrkeshögskolan

- Partille och Värmdö (ett år)
- Fler på gång?
- *Statens och kommunernas fortbildning*

Bedömning och förslag

- Kommunerna behöver bli attraktivare som arbetsgivare och arbetsplats
- Kommunerna behöver rekrytera fler personer med högskoleutbildning och erfarenhet av arbete i byggbranschen
- Behov av fler utbildningsplatser

Bedömning och förslag

- Kommunerna behöver samarbeta mer om kompetens
- Process- och teamorienterat arbetssätt kan öka och bredda kompetensen
- Viktigt med hög beställarkompetens

Bedömning och förslag

- Boverket och länsstyrelserna behöver förstärka och utöka sina vägledningsinsatser
- Behov av riktade utbildningsinsatser till politiker
- Behov av förtydligande och komplettering av kompetenskraven i PBL

Vad händer nu?

- Regeringen?
- Boverket och länsstyrelserna?
- SKL?
- Kommunerna?

Sist men inte minst viktigt

- Sugen att arbeta på Boverket – håll ögonen på www.boverket.se
- Regionala möten i höst för tjänstemän och politiker